

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.530/2022/4.

A felperes:

felperes, felperes címe

A felperes képviselője:

Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Pálvölgyi Miklós ügyvéd

Az alperes:

alperes, alperes címe.

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Kovács Loránd ügyvéd

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú határozatot hozó bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 31.P.21.142/2022/6/II.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a cég1 Zrt. (alperes címe) részére 30.000 (harmincezer) forint + áfa elsőfokú perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra 84.000 (nyolcvannégyezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a felperes – mint a párt egyik politikusa – a magyar kormánynak az ukrajnai háborúval kapcsolatos politikáját bíráló nyilatkozatot tett.

[2] Az alperes szerkesztésében megjelenő portál internetes oldalon 2022. március 18. napján „Újabb baloldali politikus, felperes követeli, hogy Magyarország lépjen be a háborús konfliktusba” címmel megjelenő írásban a cím alatt a felperes fotója látható. A lead szerint: „A baloldal újabb képviselője csatlakozott a háborús propagandához. Most a párt felperes követelte a párt házi tévéjében, hogy Magyarország szállítson fegyvereket az ukrajnai konfliktuszónába. A baloldal háborús kampányát személyl is támogatja, aki a napokban közölt írásában már azzal próbálta hergelni az embereket, hogy kitört a harmadik világháború – írja az portál2.”

[3] Az írás szerint „felperes kirohanása csak egy a baloldal számos háborúpárti megnyilvánulása között.” Ezt követően több olyan politikus megszólalását összegzi, akik Ukrajna támogatását követelték.

[4] A cikkbe ágyazottan elérhető a felperes nyilatkozatát tartalmazó videó, amelyben azt mondta, hogy a magyar emberek a megnyilvánulásaikban kiálltak Ukrajna mellett, és azt kifogásolta, hogy a magyar miniszterelnök nem engedi át a külföldi fegyverszállítmányokat a magyar légtérben, Magyarország területén, holott pár évvel ezelőtt, amikor orosz fegyvereket szállítottak Szerbiába, akkor engedélyezte a magyar légtérben való áthaladást. Emellett arról beszélt, hogy a kormány döntését a magyar emberek érdekében, a védelmük érdekében kell meghozni, az Ukrajna felé való kiállás a magyar emberek érdekét képviseli, és a baloldal feladata, hogy a kormánytól a magyar emberek érdekének megfelelő döntéseket kikényszerítse.

[5] A felperes a 2022. április 13. napján postára adott és alperes által 2022. április 20-án átvett kérelmében az alperestől helyreigazítást igényelt. A kérelme eredménytelensége miatt a 2022. május 10-én benyújtott keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a pert megelőző kérelmével egyező helyreigazítás közzétételére, amely szerint: „A portál-n 2022. március 18-án közzétett »Újabb baloldali politikus, felperes követeli, hogy Magyarország lépjen be a háborús konfliktusba« c. cikkben valótlanul híreszteltük, hogy felperes azt követeli, hogy Magyarország szállítson fegyvereket Ukrajnába.”

[6] Kérte, hogy a közleményt az alperes mindaddig, amíg az eredeti tartalom elérhető, de legkevesebb 60 napig önálló közleményként, valamint az eredeti cikk fölé is elhelyezve „Helyreigazítás” címmel tegye közzé.

[7] A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. §-ára, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) sajtóperekre irányadó speciális szabályaira, a 13/2014. (IV. 18.), a 7/2014. (III. 7), valamint a IV/4120/2021. AB határozatok releváns részeire utalva arra hivatkozott, hogy a politikai szereplők az egymás nyilatkozataira való reagálás körében tehetnek egymásra vonatkozóan valótlan állításokat, emiatt nincs helye helyreigazításnak. A sajtó azonban nem a politikát alakító tényező. Feladata a valóságról, a valódi tényekről történő tájékoztatás, és a tények értékelése, az ezekről való véleménynyilvánítás, de ennek körében valótlan tényállítást nem tehet.

[8] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a sérelmezett közlés a PK 12. számú állásfoglalás szerint értékelve nem valótlan tényállítás. A felperes közszereplő, aki egy közéleti ügyben, aktuális közéleti vitában, a közfigyelmet keltő orosz-ukrán háború ügyében fejtette ki (a videóban) a nyilvánosság előtt álláspontját, ezért a Ptk. 2:44. § (1) bekezdésére is figyelemmel nagyobb a tűrés kötelezettsége.

[9] Érvelése szerint a cikk lényegi mondanivalója az, hogy szembeállítja az ellenzéki kritikákat a kormányzati intézkedésekkel. A sérelmezett közlés a közügyekkel összefüggő véleménynyilvánításnak tekintendő, amelynek vékony ténybeli alapját képezi a cikkbe ágyazott videóból elérhető felperesi nyilatkozat.

[10] Utalt a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatra, mely szerint a közügyek vitatása körében a közlés a véleménynyilvánítási szabadság magasabb szintű oltalmát élvezi, valamint a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra. Nézete szerint a sérelmezett közlésben a felperes nyilatkozatának egyfajta lehetséges értelmezése alapján fogalmazott meg véleményt, és a bíróság a véleménynyilvánítása logikai megalapozottságáról, annak tartalmi helytállóságáról nem foglалhat állást.

[11] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy öt napon belül tegye közzé a portál internetes oldalon a „Helyreigazítás felperessel kapcsolatos közlésünk miatt” közleményt, egyidejűleg erre kattintva linkkel tegye közvetlenül elérhetővé a 2022. március 18-án „Újabb baloldali politikus, felperes követeli, hogy Magyarország lépjen be a háborús konfliktusba” címmel megjelent cikkét, és közvetlenül a cikk címe alatt, a lead felett tegye közzé – mindaddig amíg a cikk elérhető, de legalább 30 napig – az alábbiakat:

„Helyreigazítás: A cikkben valótlanul híreszteltük, hogy felperes azt követeli, hogy Magyarország szállítson fegyvereket Ukrajnába.”

[12] Kötelezte az alperes kiadóját, a cég1 Zrt.-t (alperes címe, cégjegyzékszám: cégjegyzékszám, adószáma: adószám, képviseli: személy1 igazgatósági elnök) arra, hogy fizessen meg felperes javára 15 nap alatt 180.000 forint + áfa perköltséget, valamint az állam javára – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására – a 36.000 forint eljárási illetéket.

[13] Magyarország Alaptörvénye IX. cikk (2) és (6) bekezdése, az Smtv. 12. §-a, a Pp. 495. § (1) és (2) bekezdése, a 496. § (1) és (3) bekezdése, valamint a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma 12., 13. és 14. számú állásfoglalása alapján, továbbá az Alkotmánybíróság 3/2015. (II. 2.), 37/1992. (VI. 10.), 13/2014. (IV. 18.), 36/1994. (VI. 24.) és 7/2014. (III. 7.) AB határozatokban kifejtettekre figyelemmel azt hangsúlyozta, miszerint különösen fontos, hogy a sajtó a közügyek megvitatása körében is a valóságnak megfelelően tájékoztassa a nyilvánosságot még egy közszereplőre, egy politikusra vonatkozó közlések esetében is.

[14] A perben sérelmezett közlés tényállítás, amelynek valóságát az alperes a felperes nyilatkozataival, a felperes saját közléseivel igazolhat.

[15] Az alperes alaptalanul érvelt azzal, hogy a sérelmezett közlése vékony ténybeli alapját képezi a cikkből elérhető videó, mert a videón rögzített felperesi nyilatkozatból semmilyen módon nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a felperes fegyvereket akarna szállítani Ukrajnába, főleg nem azt, hogy ezt ő követelné.

[16] Alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a sérelmezett közlésben a felperes nyilatkozatának egyfajta lehetséges értelmezéseként fogalmazott meg véleményt, véleménynyilvánítása logikai megalapozottságáról, annak tartalmi helytállóságáról a bíróság nem foglalhat állást. A bíróságnak ugyanis az idézett jogszabályi rendelkezések alapján éppen az a feladata, hogy eldöntse, a sérelmezett közlés tényállítás vagy vélemény, ha vélemény rendelkezik-e kellő ténybeli alappal, van-e legalább vékony ténybeli alapja, a valós tények alapján lehet-e véleményként értékelni, illetve a valóság hamis színben való feltüntetésének tekintendő-e.

[17] Mindezekre tekintettel az alperest helyreigazításra kötelezte, a közzététel módját a keresetben kért módtól eltérően, a bírói gyakorlatnak megfelelően határozta meg.

[18] A perköltség viseléséről a Pp. 81. §-a és 83. § (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján határozott. Az alperes kiadóját a Pp. 102. § és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 2. és 3. §-a alapján kötelezte a tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel feljegyzett 36.000 forint eljárási illeték megfizetésére.

[19] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[20] Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján változtassa meg, a felperes keresetét utasítsa el. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (1) és (3) bekezdés c-d) pontjaira alapította.

[21] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet sérti az Smtv. 12. § (1) bekezdésében foglaltakat, mert az írás valótlan tényállítást nem tartalmaz. A Kúria Pfv.IV.21.299/2021/3., Pfv. IV.20.113/2022/4., valamint a Pfv.IV.20.173/2022/3. számú ítéleteiben kifejtettekre tekintettel arra hivatkozott, hogy amennyiben egy nyilatkozat akár többféle módon is értelmezhető, a közlés egyik lehetséges értelméről kifejtett elmarasztaló vélemény, annak tartalmi helytállóságától függetlenül, nem lehet sajtó-helyreigazítás tárgya. E vélemény logikai megalapozottságáról, tartalmi helytállóságáról a bíróság nem foglалhat állást.

[22] Az alperes által megjelenített írás alapvetően politikai véleményt közöl a felperes sajtóban közölt nyilatkozatairól, ehhez képest a vélemény tartalmi helytállósága, megalapozottsága sajtó-helyreigazítás iránt indult per keretében érdemben nem vizsgálható. Az alperes pontosan idézte a felperes által elmondottakat, a cikkbe be is ágyazta, ezáltal közvetlenül olvasói számára elérhetővé tette a videót és ezzel kapcsolatosan vezette le részletesen véleményét.

[23] A felperes nyilatkozatát illetően megállapítható, hogy annak nem csupán egyetlen értelmezése lehetséges, az olvasó feladata annak eldöntése, hogy egyetért-e a szerző véleményével, következtetésével. Emiatt a felperes keresete alaptalan, az elsőfokú bíróság téves következtetésre jutott.

[24] A másodfokú eljárással összefüggésben perköltséget nem igényelt.

[25] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Azt hangsúlyozta, hogy a perbeli jogvita megítélésének szempontjából alapvető kérdés annak

eldöntése, hogy az alperes véleményt formált vagy tényt állított. Utalt az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozat [40]-[41] bekezdésében kifejtettekre és a következetes bírói gyakorlatra.

[26] A perbeli közlés az, hogy a felperes mondott-e valamit, vagy sem, ami empirikus módon bizonyítható. A felperes nem vitatottan közszereplő, aki a véleménynyilvánítást magasabb szinten köteles eltérni, azonban a 36/1994. (VI. 24.), a 7/2014. (III. 7.) és a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatokban kifejtettek szerint a véleménynyilvánítás alkotmányos védelme a hamis tényállításokra nem terjed ki.

[27] A 3111/2022. (III. 23.) AB határozatban kifejtettekre utalva azzal érvelt, hogy a politikai szereplők nem vonhatóak felelősségre a másik politikai szereplőre tett valótlan tényállításért mindaddig, ameddig az összefüggésben áll a politikai programmal, vagy alkalmassággal. Ez azonban nem vonatkozik a sajtóra. Az Smtv. 10. §-a alapján a sajtó alkotmányos feladata a tények valóságához közlése, nem pedig a politikai vitákban a részvétel, ezért a hivatkozott alkotmánybírói határozat személyi hatálya a sajtóra nem terjed ki, a sajtó hamis tényállításaira nem vonatkoztatható. Megjegyezte azt is, hogy a sajtó lehetőségei messze meghaladják a politikusok lehetőségeit a közvélemény elérésének szintje tekintetében.

[28] Amennyiben a bíróság véleménynek tekintené az alperesi közlést, úgy annak vékony ténybeli alapja is hiányzik, mert a felperes által nyilatkozottakból semmilyen módon nem következik, hogy fegyvereket kívánna szállítani, hiszen Ukrajnát, hazánkat, Európát, a NATO-t ugyanis sokféleképpen lehet védeni, embargótól kezdve elszigetelésen át egyéb változatos politikai eszközökkel.

[29] A másodfokú eljárással összefüggésben a csatolt megbízási szerződés alapján 60.000 forint + áfa perköltségre tartott igényt.

[30] A fellebbezés alapos.

[31] A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti korlátok között bírálta el. Azt vizsgálta szükséges-e a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést levonni, a megállapított tényeket másként minősíteni. Mérlegelési jogkörben az elsőfokú bíróság nem hozott döntést, ezért a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja szerinti felülbírálatra nem volt szükség.

[32] A felek által nem vitatott tényállás szerint a felperes egyik politikai nyilatkozatáról történő alperesi beszámoló képezte a per tárgyát. Az elsőfokú bíróság ezért – miután a felek között a felperes közszereplői minősége és az, hogy megszólalása közügyben

történt, nem volt vitás – helytállóan vizsgálta elsődlegesen azt, hogy a sérelmezett közlés tényállítás, vagy véleménynyilvánítás. A vonatkozó jogszabályok, alkotmánybíróági döntések körét helytállóan sorolta fel, jogi következtetésével azonban a másodfokú bíróság az alábbiak szerint nem értett egyet.

[33] A Kúria gyakorlata szerint nem sért személyhez fűződő jogot az a magatartás, amikor egy politikus nyilatkozatát tartalmilag értelmezik, és a nyilatkozattal szemben elmarasztaló ellenvéleményt fogalmaznak meg, még akkor sem, ha a politikus nyilatkozatát valódi szándékaitól eltérően értelmezik (Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.21.383/2007/6., BH2008.329.). Egy másik esetben a Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy valakinek a szándékára való utalás akkor jogsértő, ha a korábbi nyilatkozataiból okszerűen nem következik az az elképzelés, amelyet neki tulajdonítanak (Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.661/2009/6.).

[34] Ezt a jogértelmezést az Alkotmánybíróság is helytállónak ítélte a 3217/2020. (VI. 19.) AB határozatában, amelyben fontosnak tartotta tisztázni, hogy az Alaptörvény IX. cikke alapján mi tekinthető a sajtó elsődleges szerepének egy demokratikus állam működésében.

[35] A 7/2014. (III. 7.) AB határozatából kiindulva azt hangsúlyozta, hogy a sajtónak a politikai viták választópolgárokhoz történő eljuttatásában kiemelt szerepe van. A demokratikus közvélemény alakulásában központi szereppel bíró sajtó tevékenységének egyik lényegi eleme ugyanis a közéleti események nyilvánosságához való közvetítése. A média a modernkori nyilvánosság fő letéteményese, nélküle teljes mértékben elképzelhetetlen a demokratikus társadalmi tanácskozás működése. A sajtónak elsőrendű alkotmányos feladata a közérdekű információk, köztük a közéleti szereplők megnyilatkozásainak, álláspontjainak terjesztése. Nemcsak annak van jelentősége, hogy a közügyek vitájához tartozó információk terjesztése a sajtó alkotmányos küldetése, hanem annak is, hogy a demokratikus vita többi résztvevőjének pedig joga van ehhez a tájékoztatáshoz. Különösen fontos tehát, hogy a sajtó a közvita számára releváns körülményekről minél szabadabban számolhasson be. {34/2017. (XII. 11.) AB határozat Indokolás [41]} Ezzel együtt természetesen a sajtó tájékoztató tevékenységének szabadsága sem korlátlan, hanem más alapvető jogok, vagy alkotmányos értékek érvényesülése érdekében kötelezettségekkel tűzdelt. Az Alkotmánybíróság több esetben is alkotmányosnak talált már a média által nyújtott tájékoztatásra vonatkozó előírásokat {lásd: 1/2007. (I. 18.) AB határozat, illetve 3096/2014. (IV. 11.) AB határozat, és hasonló érvelést tartalmaz a 3/2015. (II. 2.) AB határozat Indokolás [22] is}. {3217/2020. (VI.19.) AB határozat Indokolás [29], [30], [40], [41]}

[36] A 3051/2022. (II. 11.) AB határozatban – utalva a 8/2018. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [28] bekezdésére – pedig azt hangsúlyozta, hogy a közéleti vitában résztvevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra figyelemmel kell elvégezni, hogy az milyen valódi jelentést hordoz, és ez az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli. A Kúriának az a jogértelmezése, mely szerint egy sajtócikkben közölt információkat a maguk összességében és összefüggéseikkel együtt kell

értékelni (ideértve a sajtócikk megírásának időpontját és az ebben az időpontban rendelkezésre álló információkat is), illetve a lényegtelen tévedések, pontatlanságok nem alapozhatnak meg jogsértést, nem csupán nem ellentétes, hanem kifejezetten összhangban áll az Alaptörvényből fakadó követelményekkel {3051/2022. (II. 11.) AB határozat, Indokolás [80]}.

[37] Ezen szempontrendszer is figyelembe véve a perbeli közlésről – szélesebb kontextusát tekintve – az állapítható meg, hogy az alperes azon ellenzéki politikusi megnyilvánulásokat foglalta össze, amelyek a kormányzatnak az ukrajnai háborúval kapcsolatos magyar állásponttal összefüggésben, a választási kampány idején váltak ismertté. Ezek közös jellemzője az volt, hogy kritizálták a kormány azon hangoztatott álláspontját, hogy a háborúban Magyarország nem kíván részt venni.

[38] A szűkebb kontextust figyelembe véve az egyértelműen megállapítható, hogy a felperes a cikkben hivatkozott nyilatkozatában nem követelte, hogy Magyarország fegyvereket szállítson Ukrajnába. A cikkben ismertetett ellenzéki állásponton belül mérsékeltebb álláspontot képviselt. Arra hívta fel a figyelmet, hogy egy korábbi konfliktus során a magyar kormány átengedett fegyvereket egy konfliktuszónába, most pedig más a hozzáállása ehhez a kérdéshez. Úgy vélte Magyarországot azzal lehet védeni, ha Ukrajnát is védjük, az ehhez szükséges kormányzati döntéseket kell az ellenzéknek kikényszerítenie.

[39] A felperes álláspontja szerint nyilatkozatában a fegyverek átengedése mellett érvelt, de nem követelte azt, hogy Magyarország szállítson fegyvereket a konfliktuszónába. E két álláspont nem mosható össze.

[40] A másodfokú bíróság megítélése szerint azonban – a fent részletezett alkotmányossági vizsgálat szempontjait figyelembe véve – az a megállapítás tehető, hogy a felperes nyilatkozatában azt fejtette ki, hogy Magyarországnak valamilyen aktív magatartást kell tanúsítania Ukrajna megsegítésében. A felperes fellebbezési érvelése szerint is több olyan eszköz is rendelkezésre áll ezen cél eléréséhez, amelyek nem tekinthetők fegyveres segítségnek. A fegyverek átengedése azonban kétségkívül fegyveres segítségnyújtásnak minősíthető. A felperes nyilatkozatának sarokpontjai ezért megteremtik azt a vékony ténybeli alapot, amely alapján az alperes a sérelmezett közlést a felperes személyiségi jogainak sérelme és a polgárok tájékoztatáshoz fűződő jogának sérelme nélkül megtehetette. Cikke középpontjában az ellenzéki álláspontok ismertetése állt, amelyet a kormányzati állásponttal állított szembe. A cikkben megjelenő egyes álláspontok közötti árnyalatnyi különbségek a cikk mondanivalója szempontjából lényegtelennek tekinthetők.

[41] Nem volt ezért annak perdöntő jelentősége, hogy az alperes tényszerűen nem a felperes által elmondottakat idézte, mert annak tartalmát olyan módon nem változtatta meg, ami miatt az helyreigazításra szorulna. Az általa közölték olyan tényállítással terhelt értékítéletnek minősülnek, amelyek miatt helyreigazítás nem kérhető. Jelen esetben a tágabb

és a szűkebb szövegkontextus alapján szükségtelen volt a sajtószabadság korlátozása a felperes személyiségi jogainak védelme érdekében.

[42] Tekintettel kellett lenni arra is, hogy – a felperes által sem vitatottan – a sérelmezett írás a felperes nyilatkozatát is megismerhetővé tette. Ennek azért van jelentősége, mert ilyen módon az olvasók maguk is állást foglalhattak a felperes nyilatkozatának alperes általi értelmezéséről.

[43] Figyelemmel arra, hogy a megállapított tényállást sem a felperes, sem az alperes nem vitatta a másodfokú bíróság csak megjegyzi, hogy a keresetlevélhez csatolt alperesi közleményből a videó cikkbe ágyazottsága nem derül ki. Az alperesi cikk jelenleg elérhető változata az alperes nyilatkozatát – az eredeti írással szemben – összefoglalóan szöveges változatban is tartalmazza.

[44] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltségre is kihatóan a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, a keresetet elutasította, az elsőfokú perköltség megfizetésére a felperest kötelezte.

[45] Az alperes eredményesen fellebbezett, perköltséget azonban a másodfokú eljárásban nem igényelt, ezért arról döntené nem kellett.

[46] A le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére a felperes a Pp. 101. § (1) bekezdése, a Pp. 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján köteles a Magyar Állam javára.

Budapest, 2022. október 13.

Dr. Hercsik Zita s.k.
s.k.

a tanács elnöke

Dr. Kovaliczky Ágota s.k.

előadó bíró

Dr. Fintha-Nagy Péter László

bíró